

GRŠČINA

Klasična gimnazija



UČNI NAČRT

IME PREDMETA: grščina

Izobraževalni program klasične gimnazije:

obvezni predmet (420 ur)

izbirni predmet (280 ur)

maturitetni standard (420 ur)

PRIPRAVILA PREDMETNA KURIKULARNA KOMISIJA V SESTAVI:

Barbara Damjan, ZRSŠ; Robert Čepon, Prva gimnazija Maribor; Maja Gril Juvan, Zavod sv. Stanislava, Škofijska gimnazija Ljubljana; Nataša Homar, Gimnazija Poljane; dr. Andreja Inkret, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta; Marija Neža Karlin, Zavod sv. Stanislava, Škofijska gimnazija Ljubljana; dr. Jerneja Kavčič, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta; Tea Kranjc, Osnovna šola Prežihovega Voranca; dr. Marko Marinčič, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta; dr. Bojana Tomc, Zavod sv. Stanislava, Škofijska gimnazija Ljubljana; dr. Janja Žmavc, Pedagoški inštitut Ljubljana

JEZIKOVNI PREGLED: Dragica Perme

OBLIKOVANJE: neAGENCIJA, digitalne preobrazbe, Katja Pirc, s. p.

IZDALA: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje in Zavod RS za šolstvo

ZA MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE: dr. Vinko Logaj

ZA ZAVOD RS ZA ŠOLSTVO: Jasna Rojc

Ljubljana, 2025

SPLETNA IZDAJA

DOSTOPNO NA POVEZAVI:

https://eportal.mss.edus.si/msswww/datoteke/ucni_nacrti/2026/un-grscina_kl.pdf

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI-ID 247367939](#)

ISBN 978-961-03-1069-3 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

BESEDILO O SEJI SS

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je na svoji 244. seji, dne 22. 5. 2025, določil učni načrt grščina za izobraževalni program klasične gimnazije.



PRIZNANJE AVTORSTVA – NEKOMERCIALNO – DELJENJE POD ENAKIMI POGOJI

Prenova izobraževalnih programov s prenovo ključnih programskih dokumentov (kurikuluma za vrtce, učnih načrtov ter katalogov znanj)



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE



KAKO SE ZNAJTI?

TIPIČNE STRANI

V dokumentu je za dijakinje in dijake, učiteljice in učitelje ipd. uporabljena moška slovnična oblika, ki velja enakovredno za oba spola.

Tema sporoča vsebinski okvir ali okvir predmetnospecifičnih zmožnosti, povezanih s cilji oz. skupinami ciljev: teme so predmetno specifične in lahko vključujejo vsebinske sklope in dejavnosti ter razvijajo veščine, zmožnosti in koncepte, ki naj bi jih dijaki izgrajevali in razvijali v procesu učenja.

Vrsta teme:
Obvezno
Izbirno
Maturitetno

Opis teme zajema ključne poudarke oz. koncepte kot okvir skupinam ciljev.

Dodatna pojasnila za temo lahko vsebujejo razlago o zasnovi teme, usmeritve in/ali navodila, ki se nanašajo na vsebino, vrsto teme, členitev teme, poimenovanje, trajanje, dejavnosti, izvedbo aktivnosti, učne pripomočke ... oz. karkoli, kar je pomembno za to temo.

IME TEME

OBVEZNO

OPIS TEME

Em fugiaspiduci sitet ut etur, in conest dipsum eosa nonsequam volorum, ommolor aut desequi duciist estrunda volorest, sandeni maximin uscillab il magnam quiam quo con explacc ullaccum alisi quidell igendam, in repta dolupta volor sam, ut hilit laut faccumqui omnim ut doluptur, quam consequ atibus dolo dignate mporehent qui tem nonseque por aliquisimust que volestrum esed quibusdae milla conserf ernate dentiat.

Ma vellaut quatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas molorporia doluptatis molum rae nos event, inullit incimaiozem fugiandantis et fugitisque maion ped quo odi beatur, sequi ilisqui ipidel escim reprat.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Ullatur sequo qui ut vellenderio. Re exceseq uiatur aturem eos millandio totaquis alibus iume voluptatia quis aut quamust iosant prestius, ut ommodigendis doluptaes dersped moluptae. Harum a volupta tiatur, ne veles quia voluptatia similic tatesequam, seque ventio. Hendis erum quissequo quist que con nulparum ut quuntemos et repro quod ma nimusa sae vellaut eum ulpari velent voluptu rempor a de omnimax impellu ptatiaecusa ducipsae aut evelles temolup tincil imporia simped et endes eum et molum que laborerat voluptiurem nempori bustio explabo rionsenet evenimin nis ex eum voluptam consed que volupid eliquibus, tetusda ntusam ellis ut archill uptiore rundiae nimusdam vel enit, optibea quiaspelitem lam alit re, omnis ab il mo dolupti connihi tionsequiam eicia dolo intur accusci musdaecatet faccatur? Sinctet latiam facescipsa

Ceria pa iumquam, exernam quaspsit dit eaquasit, omnis quis aut apitassum coribusda invenih icatia qui aperorum qui ut re perumquaeepd quame moditatum ipient veligna tessint iaessum, optamus, testi sediasped moluptatem aperiam aut quodips usciate veribus.

Mi, asit volupta tuscil int aspel illit atur, eum idenist iorrum alit, nim re illitas ma nimi, iusciisita dolorrum volorepedio core, consequam quae. De nossiti officillate

Z oznako **SC** so označeni ključni cilji posameznih področij skupnih ciljev. Številčni zapis pri oznaki skupnih ciljev se navezuje na preglednico s skupnimi cilji.

Z oznako **O** so označeni obvezni cilji.

Z ležečim tiskom in oznako **I** so označeni izbirni cilji.

S krepko označenim besedilom so izpostavljeni **minimalni standardi znanja**.

Z ležečim besedilom so označeni izbirni standardi oz. standardi znanja, ki izhajajo iz izbirnih ciljev.

Dodatne pisave in oznake pri standardih so opredeljene v obvezujočih navodilih za učitelja (npr. podčrtani, M, PTI itd.)

IME SKUPINE CILJEV

CILJI

- O:** Et plabo. Nam eum fuga. Et explat. Xerro et aut que nihicia doloribus, velisci tatur
I: *Que ommodic aboribust, tesequae nimaionseni arum audit minusda dolum, si venimil itatat. Estinve litatem ut adit quid qui.* **SC** (2.2.2.1)
- I:** *Quia voluptatur aut od minverum, quas ilis et mint, eature rehenit magnatur aut exceaquam reiunt et omnis nobit vero excepel in nimagnam quat officiam que plaborpore ne culpa eum dolore aut aspicias sanihil moditam re pelias ne veri reperferes solosores dolorum, quidit ad qui dolorerun.*
O: Ibus nis auda vendio venis saperum atem quiant aut pre comniscia num at is quoditi ne estinve litatem venis saperum atem quiant. **SC** (1.3.4.2 | 2.1.1.1 | 2.1.2.1 | 2.2.1.1 | 2.2.1.2 | 3.1.3.1 | 5.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

- Dijak
- » Obisquamet faccab incium repernam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.
 - » Icillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.
 - » **Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelli quam rem simos con es est volorum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.**
 - » **Ut fuga. Nemperum fuga.**
 - » Ma vellaut quatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas
 - » Omnim ut doluptur, quam consequ.
 - » *Obisquamet faccab incium repernam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.*
 - » *Icillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.*
 - » Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelli quam rem simos con es est volorum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.
 - » *Ut fuga. Nemperum fuga.*

TERMINI:

- | | | | |
|---|---|---|---------------------------------------|
| ☐ laborerat voluptiurem | ☐ veligna tessint | ☐ laborerat voluptiurem | ☐ veligna tessint |
| ☐ veligna tessint | ☐ laborerat voluptiurem | ☐ veligna tessint | |

Pojmi, ki jih dijak mora poznati oz. razumeti (in/ali znati smiselno uporabljati), lahko pa so navedeni tudi priporočeni pojmi. Nabor (strokovnih) terminov zaokrožuje in dopolnjuje posamezno temo, predstavlja pa informacijo učitelju pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela. Namenjen je navedbi terminologije, ki jo na področju določene teme v določenem obdobju izobraževalne vertikale usvojijo dijaki.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

Viri in literatura,
ki so vključeni v
posamezno temo.

NASLOV TEME

- » Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Morbi eget ante eget ante hendrerit convallis vitae et purus. Donec euismod dolor sed neque condimentum, at sodales enim interdum. <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

NASLOV SKUPINE CILJEV

- » Etiam, M. (2019). Eget laoreet ipsum. Nulla facilisi.
- » Parum, V. (2025). Sequi blaborest quosam. Seque cus.
- » Morbi P. (2007). Sed ac arcu id velit facilisis aliquet. Nec tincidunt.
- » Eget O. (2010). Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla a ac turpis. Nulla et tempus nunc, vitae scelerisque tellus. Sed in tempus mi, a aliquet quam. Integer ut euismod eros, vel pretium mi. Maecenas sollicitudin.
- » Nunc N. (2023). Morbi suscipit ante quis viverra sollicitudin. Aenean ultricies.
- » Nunc N., Ante A., Sem S. (2015). Nullam congue eleifend magna in venenatis. Ut consectetur quis magna vitae sodales. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Sed A. (2024). Ut aliquet aliquam urna eget laoreet. Fusce hendrerit dolor id mauris convallis, at accumsan lectus fermentum. Nunc bibendum quam et nibh elementum consectetur.

NASLOV SKUPINE CILJEV

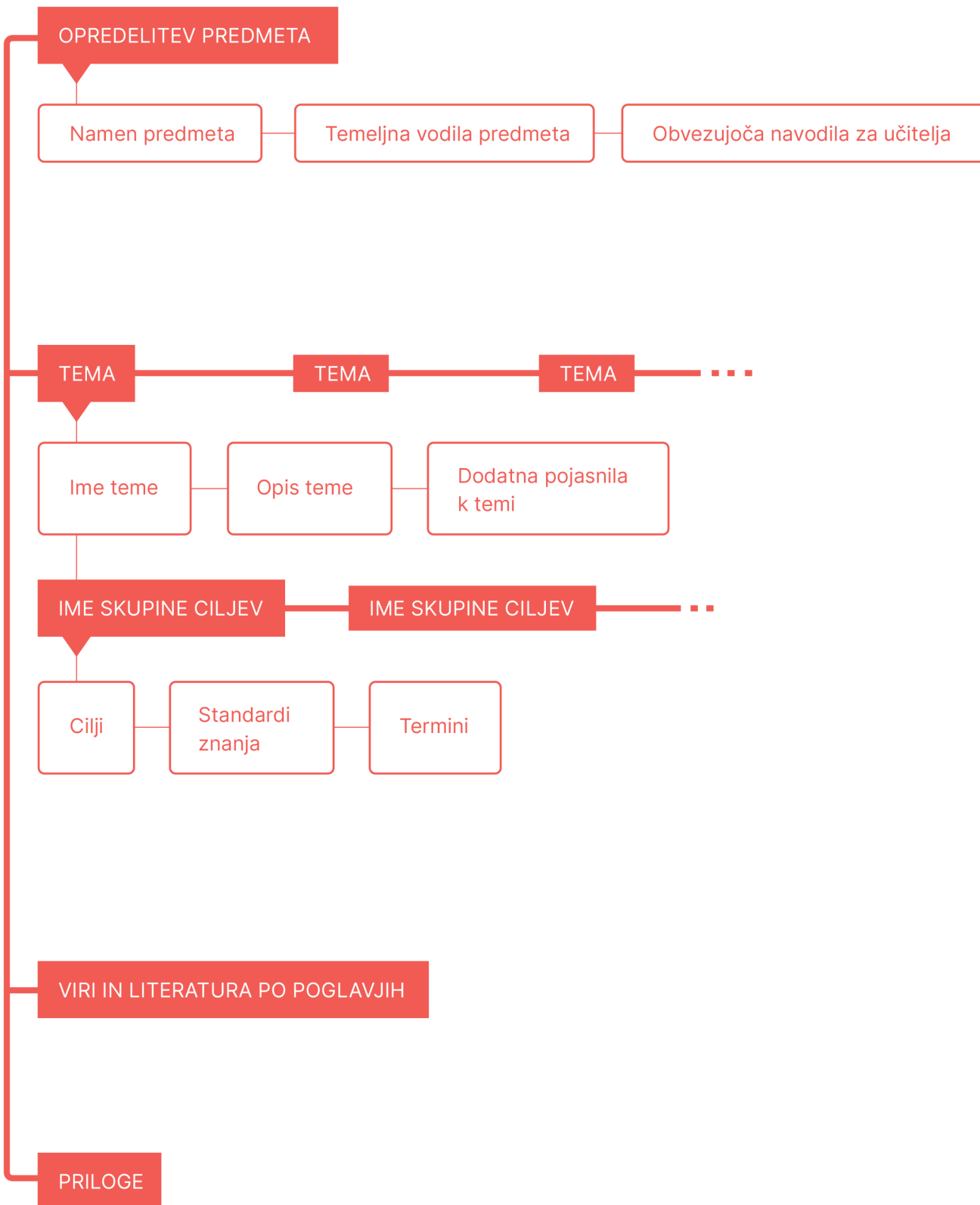
- » Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla, <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Nunc F.: Vivamus quis tortor et ipsum tempor laoreet id quis nunc. Phasellus quis sagittis ligula.
- » Redaktion, 2018. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

Viri in literatura, ki so vključeni
v posamezno skupino ciljev.

Hiperpovezava
do zunanjega vira

KAKO SE ZNAJTI?

STRUKTURA UČNEGA NAČRTA



KAZALO

OPREDELITEV PREDMETA.....	9
Namen predmeta.....	9
Temeljna vodila predmeta	10
Obvezujoča navodila za učitelje	10
TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA.....	11
JEZIK	12
Glasoslovje	12
Starogrško besedilo.....	14
Narečjeslovje in zgodovina jezika	15
Oblikoslovje	16
Skladnja	18
Besedoslovje	19
KNJIŽEVNOST	20
Starogrška književnost	20
KULTURA IN CIVILIZACIJA.....	22
Starogrška kultura in civilizacija	22
DEDIŠČINA GRŠKE ANTIKE.....	24
Dediščina grške antike	24
PRILOGE	26

OPREDELITEV PREDMETA

NAMEN PREDMETA

Namen poučevanja grščine izhaja iz jezikovnega in širšega kulturno-civilizacijskega pomena, ki sta ga imela starogrški jezik in kultura najprej na antično rimsko kulturo ter na latinski jezik, preko njiju – pogosto pa tudi od njiju neodvisno – pa tudi na jezik in kulturo evropskega in širšega prostora v kasnejših zgodovinskih obdobjih. Pouk grščine dijaka seznaja z enim od kulturno-civilizacijskih temeljev sveta, v katerem živimo, in ga spodbuja k ramišljanju o pomembnih vrednotah in različnih civilizacijskih dobrinah, ki so se rodile na grških tleh (dostojanstvo človeka, demokracija, umetnost, znanost, religija, filozofija).

Znanje grščine dijaku omogoča vzpostavljanje neposrednega stika s starogrško dediščino ter z avtentično obliko njenih temeljnih besedil, ki tudi v modernem svetu ohranjajo status klasičnih besedil.

Iz stare grščine izhajajo mnoge besede z raznovrstnih znanstvenih in strokovnih področij, ki so pogosto izgubile značaj strokovnih izrazov in postale del našega vsakodnevnega sporazumevanja, z razvojem znanosti in zlasti tehnologije v 20. stoletju pa je prisotnost tega besedišča v slovenščini ter v drugih modernih jezikih vse bolj očitna. Znanje starogrškega jezika je zato pomembno tudi z vidika razumevanja in tvorjenja moderne znanstvene terminologije in daje nov ter dodatni smisel poučevanju klasičnih jezikov, vključno s staro grščino, v 21. stoletju.

Pomemben del pouka starogrškega jezika je tudi razumevanje njegove slovnične strukture, na podlagi katere se je izoblikovala najprej grška in kasneje latinska slovnična teorija, na njuni podlagi pa tudi slovnična teorija modernih jezikov ter s tem tudi slovenščine. Sistematično usvajanje jezikovne strukture stare grščine je tako pomembno tudi z vidika razumevanja slovnice in slovnične teorije modernih jezikov.

In slednjič, grščina je jezik, ki se kontinuirano zapisuje najkasneje od konca drugega tisočletja pr. Kr. pa vse do današnjih dni, njeno celotno zgodovino pa so zaznamovale težnje po ohranjanju stika z antično jezikovno obliko. V pouk grškega jezika je zato mogoče vključevati tudi besedila in s tem vsebine, povezane z mlajšimi obdobji grške kulture vse od pozne antike in Bizanca dalje. Na ta način je moč opozoriti na zgodovinske procese, ki so ključno zaznamovali kulturni prostor v naši neposredni bližini. Pri pouku stare grščine tako dijak pridobiva znanja in veščine, ki so vključene v vsebine mnogih drugih šolskih predmetov, vključno s slovenščino, tujimi jeziki, zgodovino in z drugimi, tudi naravoslovnimi predmeti. Pri pouku grščine pridobljeno znanje tako

dodatno osvetljuje vsebino drugih šolskih predmetov ter dijaku omogoča njihovo globlje razumevanje in nadaljnje raziskovanje.

TEMELJNA VODILA PREDMETA

Predmet grščina je zasnovan kot izbirni predmet v obsegu do 350 ur (v kolikor gre za maturitetni predmet, pa 420 ur). Namenjen učenju grškega jezika, pri čemer pa je slednje neločljivo povezano s spoznavanjem in razumevanjem širšega konteksta starogrške kulture in njenih temeljnih besedil, pa tudi vpliva starogrškega jezika in kulture na rimsko kulturo ter na latinski jezik in na kasnejša zgodovinska obdobja.

Ker se stara grščina v nasprotju z modernimi jeziki ne uporablja kot sredstvo vsakodnevnega sporazumevanja, se poučuje drugače kot moderni jeziki in sicer tako, da se poudarja sistematično razumevanje jezikovnih kategorij, s čimer pri dijakih spodbujamo sposobnost abstraktnega mišljenja in jezikovnih kompetenc v splošnem smislu. Na ta način jezikovni pouk zaznamuje tudi razpoznavanje sorodnih slovničnih kategorij v modernih jezikih (in s tem tudi v slovenščini).

Vzporedno s tem je učenje starogrškega besedišča namenjeno razumevanju izvirnih starogrških literarnih in neliterarnih besedil, a tudi razpoznavanju elementov starogrškega besedišča v slovenščini in drugih modernih jezikih.

Z osredotočanjem na vsebine, ki jih dijaki preko grške terminologije srečujejo pri praktično vseh drugih predmetih, grščina postane odlično izhodišče za medpredmetni pouk.

OBVEZUJOČA NAVODILA ZA UČITELJE

Učitelj naj pri delu izhaja iz predznanja dijakov (besedišče, mitologija, zgodovina, posamezne črke grškega alfabeta ...). Didaktični pristopi naj bodo čimbolj pestri in raznoliki, da bodo nagovorili in privabili dijake k aktivnemu sodelovanju, razmišljanju in odzivanju.

Pri obravnavi tako jezikovnih kot kulturno civilizacijskih vsebin je priporočljivo izhajati iz primerno zahtevnih izvirnih in prirejenih grških besedil ter iz slovenskih prevodov. Dijak naj v vsakem letniku v obliki domačega branja prebere vsaj dve deli v celoti ali v odlomkih.

Pri pouku naj se tematski sklopi (jezik, književnost, kultura in civilizacija, dediščina) med seboj povezujejo. Dijaki naj materialno dediščino spoznavajo v različnih učnih okoljih, dobrodošle so medpredmetne ekskurzije z obiski arheoloških najdišč, muzejev in galerij.

Učitelj naj da dijakom napotke, kako se učiti, in naj jih spodbuja ter usmerja z različnimi vrstami povratnih informacij. Usposobi naj jih tudi za nadaljnje samostojno učenje.

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA



JEZIK

OBVEZNO

OPIS TEME

Osrednji cilj jezikovnega pouka temelji na razumevanju grških besedil, kar predpostavlja obvladovanje slovničnih zakonitosti in poznavanje besedišča. Vse to se že več kot pldrugo stoletje navezuje tudi na pouk latinščine, ki se jo dijaki klasičnega programa praviloma učijo vzporedno z grščino; znanje grščine tako omogoča medjezikovno primerjavo obeh klasičnih jezikov, ki sta temeljno zaznamovala nadaljnji razvoj evropskih jezikov.

V okviru jezikovne teme dijak natančneje in z vidika celostne obravnave spozna naslednje ravni jezikovnega sistema: glasoslovje, oblikoslovje, skladnja in besedoslovje. Spozna tudi temeljne elemente grškega narečjeslovja in zgodovine grškega jezika.

Poznavanje vseh zgoraj naštetih jezikovnih ravni omogoča ustrezno razumevanje in prevajanje izvirnih grških besedil.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

V okviru teme Jezik dijak znanje s področja jezikovnih ravni povezuje z vsemi temami v učnem načrtu; znanje jezika mu namreč omogoča poglobljeno razumevanje književnih in kulturno-civilizacijskih vsebin ter ozaveščanje pomena dediščine klasične antike za današnji čas.

Dijak svoje znanje povezuje tudi z nekaterimi temami učnih načrtov drugih predmetov.

SC (1.1.2.1) SC (1.1.2.2) SC (1.1.3.1) SC (1.1.3.2)

GLASOSLOVJE

CILJI

Dijak:

- : pozna nastanek grškega alfabeta in glasovne vrednosti posameznih znamenj;
- : pozna ločevalna znamenja stare grščine in pravila za njihovo rabo;
- ! : razume osnovne razlike med šolsko in izvirno antično izgovorjavo.



STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Pozna osnovna načela grškega glasoslovja, tako da:

- » pojasni nastanek grškega alfabeta iz feničanske pisave in osnovne razlike med variantami grškega alfabeta (preureditev znamenj za soglasnike, dodatek nekaterih znamenj za samoglasnike);
- » pozna imena črk grške abecede;
- » piše in bere vse črke grškega alfabeta ter znamenja za vse dvoglasnike in za dvočrkje ou;
- » starogrške besede pravilno prebere glede na mesto naglasa in pojasni rabo naglasnih znamenj in pridihov; razume pravila za spreminjanje naglasa in naglasnega mesta; pozna glasovne vrednosti znamenj za naglase in pridehe v avtentični starogrški izgovarjavi;
- » razlikuje med avtentično in šolsko izgovarjavo stare grščine in jo pojasni na primeru znamenj φ in χ .

TERMINI

◦ itacizem ◦ akut ◦ gravis ◦ cirkumfleks ◦ tonemski naglas ◦ ostri in šibki pridih ◦ Erazmova izgovorjava ◦ metrika ◦ metrum ◦ kvantitativni verz ◦ iota subscriptum ◦ alfabet ◦ pravi in nepravi dvoglasniki ali diftongi

STAROGRŠKO BESEDILO

CILJI

Dijak:

O: razume in prevaja prirejena in izvirna starogrška besedila; razlaga besedila s kulturno-zgodovinskega vidika.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Lažja prirejena in izvirna starogrška besedila prevede brez slovarja, zahtevnejša prirejena in izvirna besedila prevede s pomočjo komentarja in slovarja; s pomočjo slovarja in komentarja prevede v slovenščino izvirna in neprirejena starogrška besedila ter vrednoti obstoječe prevode starogrških literarnih del.

V besedilu poišče ključne podatke, potrebne za razumevanje osnovnega sporočila.

NAREČJESLOVJE IN ZGODOVINA JEZIKA

CILJI

Dijak:

- : pozna najstarejše zapise v grščini ter osnovne značilnosti pisave linear B;
- : pozna narečno delitev stare grščine;
- : je seznanjen z rabo starogrških narečij v literarnih zvrsteh;
- !: *prepoznavo posebnosti homerskega jezika;*
- : ločuje med starogrškimi narečji, zlasti med atiškim in dorskim ter jonskim narečjem;
- : pozna osnovne poteze razvoja grščine v mlajših obdobjih;
- : pozna zgodovinski razvoj starogrških narečij, razloge za njihovo izginotje in za vzpon skupnega jezika ali kojne.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » našteje narečne skupine starogrškega jezika (jonsko-atiška, dorska, ajolska, arkado-kiprska narečna skupina); pozna temeljne razlike med temi narečji;
- » pojasni razloge za izginotje starogrških narečij in temeljne značilnosti skupnega jezika ali kojne;
- » pozna obdobja zgodovine grškega jezika od antike do danes: stara grščina (2. tis. pr. Kr. - ok. 4. st. po Kr.) s podobdobji (mikenska grščina, homerska in klasična grščina, helenistična grščina ali kojne), bizantinska (4. st. po Kr. - 15. st.) in nova grščina (od 15. st. dalje);
- » na izbranih primerih predstavi glavne poteze razvoja grščine v mlajših obdobjih.

TERMINI

- dialektologija ali narečjeslovje ○ narečje ali dialekt ○ linear B ○ mikenologija ○ kojne
- homerska grščina

OBLIKOSLOVJE

CILJI

Dijak:

- : pozna slovnične lastnosti vseh nepregibnih in pregibnih besednih vrst;
 - : razčlenjuje in utemeljuje rabo pregibnih in nepregibnih besednih vrst v grškem sobesedilu;
 - : poišče slovarske oblike in oblike prevaja iz grščine v slovenščino;
 - : starogrške oblike posamičnih besednih vrst primerja s podobnimi oblikami v drugih jezikih.
- SC (1.1.2.2 | 1.1.3.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Pozna slovnične lastnosti vseh nepregibnih in pregibnih besednih vrst, tako da:

- » sklanja samostalnike a- in o- deklinacije in pogostejše tipe tretje deklinacije (osnove na zapornik, zvočnik in na -σ- (razen κρέας), osnove na -ν in besede tipa πόλις);
- » analizira in prevede v slovenščino oblike teh sklanjatvenih vzorcev;
- » ostale sklanjatvene vzorce prepozna v avtentičnem besedilu s pomočjo komentarja in slovarja;
- » sklanja vse oblike pridevnikov tipa σοφός, σώφρων, σαφής ter oblike nepravilnih pridevnikov πολύς in μέγας ter jih zna analizirati in prevesti v slovenščino;
- » ostale pridevniške tipe prepozna s pomočjo komentarja in slovarja;
- » pozna in v slovenščino prevede oblike glavnih števnikov od 1 do 20, desetice ter števnik 100; pozna oblike vrstilnih števnikov od 1 do 10; oblike ostalih števnikov prevede v slovenščino s pomočjo slovarja;
- » glavne števnik od 1 do 4 sklanja; pri vrstilnih števnikih pa navede oblike za vse tri spole;
- » pozna pravila za stopnjevanje pridevnikov s pripono -τερος, -τατος ter -ίων, -ιστος; pozna stopnjevanje nepravilnih pridevnikov (ἀγαθός, κακός, ὀλίγος);
- » tvori prislov iz pridevnika in pozna pravila stopnjevanja;
- » tvori, analizira in prevede v slovenščino oblike poudarjenih in nepoudarjenih osebnih, kazalnih, oziranih ter vprašalnega in nedoločnega zaimka τίς (oblike ostalih zaimkov prevede v slovenščino s pomočjo komentarja in slovarja);

- » pozna starogrški glagolski sistem ter pravila za tvorbo osnov glagola ter glagolskih oblik in njihove pomene;
- » tvori glagolske oblike tematnih glagolov v aktivu in mediopasivu prezenta in imperfekta ter v aktivu in mediju sigmatnega aorista ter oblike teh časov analizira in prevede v slovenščino;
- » tvori ter analizira in prevede v slovenščino pogostejše nepravilne oblike krepkega aktivnega aorista;
- » oblike aktivnega in pasivnega futura ter pasivnega aorista prepozna in jih ustrezno prevede iz starogrškega besedila v slovenščino;
- » prepozna oblike krepkega atematnega aorista glagola γινώσκω ter pogostejših aktivnih perfektov (ἤŕρηκα, οἶδα) in jih prevede v slovenščino, oblike pluskvamperfekta in futura II pa prevede v slovenščino s pomočjo komentarja in slovarja;
- » prepozna in v slovenščino prevede oblike konjunktiva prezenta in aorista;
- » tvori ter v besedilu prepozna oblike glagolov εἰμί in φημί v vseh časih in naklonih (razen optativa), ostale oblike atematnih glagolov prepozna in prevede s pomočjo komentarja in slovarja;
- » primerja oblikoslovje stare gršine z oblikoslovjem slovenščine in drugih modernih jezikov.

TERMINI

- glagol (tematni, atematni) ◦ avgment ◦ dovršnost ◦ nedovršnost ◦ aorist (krepki, šibki)
- perfekt ◦ indikativ ◦ imperativ ◦ konjunktiv ◦ aktiv ◦ pasiv ◦ medij ◦ deponentniki
- deležnik/particip ◦ optativ ◦ reduplikacija

SKLADNJA

CILJI

Dijak:

- : pozna osnovne zakonitosti tvorbe glavnih in neodvisnih stavkov;
- : pozna pomen in osnovne skladenjske vloge starogrških sklonov;
- : pozna skladenjske vloge neosebni glagolskih oblik ter razlike v rabi teh oblik v stari grščini in slovenščini;
- : pozna pomen in skladenjske vloge starogrških načinov in naklonov ter razlike v rabi načinov in naklonov v stari grščini in slovenščini;
- : pozna priredne in podredne veznike ter pravila za tvorbo pogostejših podrednih stavkov.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » v glavnih in neodvisnih stavkih določi stavčne člene in stavek ustrezno prevede; primerja rabo in stavo stavčnih členov v grščini in slovenščini ter drugih modernih jezikih;
- » v starogrškem besedilu razpozna in v slovenščino pravilno prevede besede in besedne zveze v različnih sklonih; določi pomenske kategorije posameznih sklonov;
- » v starogrškem besedilu razpozna aktivne, pasivne in medijalne stavke in jih ustrezno prevede v slovenščino; primerja rabo glagolskih načinov v stari grščini ter slovenščini in drugih modernih jezikih;
- » v starogrškem besedilu razpozna priredno in podredno sestavljene povedi in jih ustrezno prevede v slovenščino; pojasni rabo naklonov in časov v časovnih, pogojnih, finalnih odvisnikih;
- » v starogrškem besedilu razpozna in v slovenščino ustrezno prevede participialne konstrukcije (absolutni genitiv, povezani particip, particip kot povedkovo določilo);
- » v starogrškem besedilu razpozna in v slovenščino ustrezno prevede infinitivni konstrukciji akuzativ z infinitivom (ACI) in nominativ z infinitivom (NCI).

TERMINI

- atributivni in predikativni položaj prilastka
- akuzativ z infinitivom
- nominativ z infinitivom
- povezani particip
- absolutni genitiv
- predikativni particip
- stavčna perioda
- relativna zveza

BESEDOSLOVJE

CILJI

Dijak:

○: pridobi osnovni besedni zaklad stare grščine, na podlagi katerega izkaže razumevanje lažjih izvirnih ter prirejenih kompleksnejših besedil;

○: spozna osnovno terminologijo, ki izhaja iz stare grščine in se dotika različnih predmetnih področij;

○: razvija sposobnost večjezičnega raziskovanja pomenov besed ter pomenskih razmerij med besedami in sposobnost prenašanja jezikovnega znanja, pridobljenega pri pouku stare grščine, na druge jezike vključno s slovenščino;

SC (1.1.3.1)

○: zna uporabljati grško-slovenski slovar in razume pojem slovarske oblike.

SC (4.1.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» pozna temeljno besedišče stare grščine, tako da razume in prevede v slovenščino besede, besedne zveze in stavke, tvorjene iz teh besed;

» v slovarju poišče slovarske oblike in izbere ustrezen pomen;

» v grških izposojenkah v slovenščini ter drugih modernih jezikih razpozna osnove starogrških besed.

TERMINI

○ predpona ○ alfa privativum ○ tujka ○ frazem ○ etimologija ○ slovarsko geslo ○ slovarska oblika



KNJIŽEVNOST

OBVEZNO

OPIS TEME

V okviru teme Književnost dijak spozna obdobja grške književnosti in njihov zgodovinski kontekst. Spozna zvrsti grške književnosti, njihove značilnosti, najpomembnejše predstavnike. Seznani se z osnovnimi dejstvi o življenju in delu pomembnejših grških avtorjev. Spozna povezavo med zvrstmi in grškimi narečji. Seznani se z vplivom grške književnosti na kasnejšo latinsko in evropsko literaturo. Na podlagi prebranih besedil v izvirniku in prevodu se seznani z značilnostmi del in njihovim pomenom za razvoj evropske kulture in civilizacije ter jih zna tudi kritično vrednotiti.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Temeljni cilj pouka grščine je spoznavanje grških temeljev evropske civilizacije ob branju, razumevanju in interpretaciji izvirnih in prevedenih grških besedil. Izbrane literarne motive in teme prepozna tudi v literarnih delih kasnejše evropske književnosti, vključno z latinsko.

STAROGRŠKA KNJIŽEVNOST

CILJI

Dijak:

○: pozna kulturno-zgodovinski kontekst nastanka literarnih zvrsti in njihov pomen za razvoj evropske književnosti in kulture;

○: pozna zvrsti starogrške književnosti in njihove glavne predstavnike;

SC (1.1.4.1)

○: podrobneje pozna osnovna dejstva o življenju in delu najpomembnejših grških avtorjev, na podlagi prebranih besedil pojasnjuje značilnosti del in njihov pomen;

SC (1.1.2.2)

! : glede na lasten interes izbrane vsebine (avtorje, dela, motiviko, ...) pogloblja s samostojnim raziskovanjem ali ustvarjanjem;

! : pozna najpomembnejše metrične oblike.



STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » navede obdobja grške književnosti in oriše njihov zgodovinski in družbeni kontekst,
- » navede in opiše zvrsti starogrške književnosti in pozna njihove glavne predstavnike:
- » poezija:
 - » epika (Homer, Heziod),
 - » jambsko pesništvo (Arhiloh),
 - » Elegija (Solon, Mimnermos),
 - » lirika (Alkman, Sapfo, Alkaj, Anakreont, Simonid, Pindar)
 - » epigram,
 - » helenistično pesništvo (Kalimah, Apolonij Rodoški, Teokrit),
 - » dramatika (Ajshil, Sofokles, Evripid, Aristofan, Menander),
 - » basen (Ezop),
- » proza:
 - » zgodovinopisje (Herodot, Tukidid, Ksenofont, Plutarh),
 - » filozofija (Platon, Aristotel, Mark Avrelij, Epiktet),
 - » govorništvo (Demosten, Lizija),
 - » Nova zaveza,
- » znanstvena/strokovna literatura (Evklid, Eratosten, Arhimed idr.)
- » navede osnovna dejstva o življenju in delu zgoraj navedenih avtorjev, navede značilnosti del in utemelji njihov pomen; izbrane teme predstavi na podlagi analize sekundarne literature,
- » literarna dela v izvirniku in prevodu umesti v kulturno-zgodovinski kontekst in jih interpretira;
- » predstavi rezultate svojega samostojnega raziskovanja in ustvarjanja.

TERMINI

- mit ◦ homerska doba ◦ ustno pesništvo ◦ arhaična doba ◦ klasična doba ◦ cesarska doba
- poezija ◦ proza ◦ epika ◦ dramatika ◦ tragedija ◦ komedija ◦ lirika ◦ elegija ◦ epigram
- jambsko pesništvo ◦ basen ◦ historiografija ◦ filozofija ◦ antični roman ◦ rapsod
- retorika



KULTURA IN CIVILIZACIJA

OBVEZNO

OPIS TEME

V okviru pouka kulture in civilizacije dijak spoznava različne vidike grške civilizacije. Kultura in civilizacija se pri pouku obravnava vzporedno z drugimi temami, v veliki meri je povezana s temama Književnost in Dediščina grške antike; izbira posameznih poglavij izhaja tudi iz obravnavanih besedil, iz zanimanja dijakov za posamezna poglavja in iz aktualnih dogodkov.

Obravnavanje kulture in civilizacije dijakom omogoča poglobljeno razumevanje drugih tem pri grščini, zlasti književnosti, poglobljeno razumevanje obravnavanih besedil v originalu in prevodu, budi in krepi dijakovo zanimanje za sam predmet in mu širi obzorje tudi pri drugih predmetih.

Tema se povezuje z vsebinami vseh drugih gimnazijskih predmetov.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Dijak pri obravnavi grške kulture in civilizacije spoznava temeljne fenomene grškega sveta, ki so odločilno vplivali na to, kar danes razumemo kot evropska civilizacija (demokracija, govorništvo, medicina, znanost, umetnost, literatura, filozofija ...).

STAROGRŠKA KULTURA IN CIVILIZACIJA

CILJI

Dijak:

○: pozna najpomembnejše kulturno-civilizacijske vsebine grške antike;

SC (1.1.4.1)

○: vsebine iz kulture in civilizacije samostojno problemsko predstavi in navede nekaj značilnih primerov;

○: kulturno-civilizacijske vsebine povezuje s prebranimi literarnimi besedili, kar mu omogoča globlje razumevanje prebranega;

○: na podlagi pridobljenih poglobljenih informacij analizira in vrednoti kulturno-civilizacijske raznolikosti in podobnosti v preteklosti in sedanjosti;

SC (2.2.1.2 | 3.3.4.1 | 1.1.4.1 | 1.2.2.1 | 1.2.2.2 | 5.3.5.3)

I: *glede na lasten interes izbrane vsebine pogloblja s samostojnim raziskovanjem.*

SC (2.4.3.1 | 5.3.5.3)



STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Opiše in obrazloži ter predstavi naslednje izbrane vsebine:

- » mitologijo in religijo (grške bogove in junake);
- » razvoj grške civilizacije od minojske dobe do helenizma;
- » glavna grška svetišča in njihov pomen in vpliv na družbo antične Grčije (Delfi, Epidaver, Akropola);
- » vidike vsakodnevnega življenja (npr. vsakodnevno življenje grškega človeka; ustanovitev Aten in gradnja akropole; šola; medicina);
- » pomen športa v antični Grčiji (našesteje panhelenske igre in njihova prizorišča, pozna potek olimpijskih iger in njihove glavne discipline; kalokagathia);
- » enotnost grškega sveta, ustroj grške polis ter najpomembnejše državne ureditve grških mestnih držav (Šparta, Atene);
- » etične vrednote grške družbe;
- » začetke krščanstva.

Na podlagi poznavanja kulturno-civilizacijskega konteksta ustrezno prevaja, razume in interpretira prirejena in izvirna grška besedila.

Predstavi rezultate svojega samostojnega raziskovanja.

TERMINI

- antika
- arheološka najdišča
- aktualizacija

DEDIŠČINA GRŠKE ANTIKE

OBVEZNO

OPIS TEME

Osnovni namen poučevanja dediščine grške antike je razvijanje zavesti o vplivu starogrške kulture, književnosti, filozofije in umetnosti na moderno evropsko kulturo, pa tudi zavesti o vplivu starogrškega besedišča na oblikovanje besedišča modernih jezikov vključno s slovenščino. Tema ima tako tudi praktične vidike, saj dijake uči prepoznavanja in razumevanja prisotnosti starogrškega besedišča v slovenščini in drugih jezikih in s tem krepi njihove jezikovne kompetence. Ob primerjavi odmevov starogrške književnosti in kulture v kasnejših obdobjih se obenem krepi dijakova kritična misel in kritični odnos do pojavov modernega sveta.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Tema je nujen sestavni del tako rekoč vseh vidikov poučevanja stare grščine in z njimi neločljivo povezana. Zato naj se v čim večji meri navezuje na druge tematike, ki se obravnavajo pri pouku stare grščine (gl. Didaktična priporočila), občasno pa je mogoče tematiko obravnavati tudi v okviru samostojnih učnih ur ter strokovnih ekskurzij.

DEDIŠČINA GRŠKE ANTIKE

CILJI

Dijak:

- : pozna pomen grške pisave za razvoj latiničnih in ciriličnih pisav;
- : se zaveda navzočnosti grškega besedišča v slovenščini in drugih jezikih, v izposojenkah in strokovnih terminih razpozna grške osnove in te besede oblikovno in pomensko analizira;
SC (1.1.2.2)
- : razpozna najpomembnejše grške mite v slovenski in svetovni literaturi, glasbi in upodobitveni umetnosti in razume njihov pomen za sodobnost;
- : zaveda se pomena starogrške kulture in civilizacije za poznejša zgodovinska obdobja, vrednoti in primerja posamezne pojave in pojme ter jih zna kritično osvetliti;
SC (5.1.2.1)

○: zaveda se pomena in vloge grščine kot splošnega sporazumevalnega jezika v antičnem vzhodnem Sredozemlju ter njenega pomena za širitev krščanstva;

○: pozna najpomembnejše arheološke ostanke in materialno dediščino grške antike ter se zaveda pomena njenega ohranjanja;

I: *glede na lasten interes izbrane vsebine pogloblja s samostojnim raziskovanjem ali ustvarjanjem;*

SC (2.4.3.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » Pozna pisave, ki so se razvile iz grške pisave, okoliščine njihovega nastanka ter osnovne razlike med temi pisavami;
- » se zaveda kulturnozgodovinskih razlogov za prisotnost grškega besedišča v slovenščini in drugih modernih jezikih;
- » pozna okoliščine začetka učenja starogrškega jezika v novem veku (razvoj renesanse, padec Konstantinopla in prihod grških izobražencev na Zahod);
- » prepozna osnove starogrških besed v slovenščini in drugih modernih jezikih ter poišče slovenske ustreznice; te besede analizira oblikovno in pomensko na podlagi pridobljenega jezikovnega znanja ali s pomočjo priročniške literature;
- » zna sumarno opisati vplive starogrške književnosti, filozofije in znanosti ter umetnosti na razvoj kasnejše evropske znanosti, kulture in umetnosti; v izbranih primerih iz svetovne in slovenske književnosti ter umetnosti prepozna starogrške mite ter druge vplive in jih primerja glede na njihovo starogrško različico;
- » pozna okoliščine nastanka temeljnih besedil krščanstva ter vlogo grščine pri njegovi širitvi;
- » pozna najpomembnejša starogrška arheološka najdišča ter materialne ostanke;
- » na izbranih primerih sodobne oz. poantične kulture interpretira antične vplive in njihov odmev v kasnejših obdobjih ter prepozna in vrednoti prisotnost in uporabo antičnih elementov v sodobnih medijih;
- » predstavi rezultate svojega samostojnega raziskovanja ali ustvarjanja.

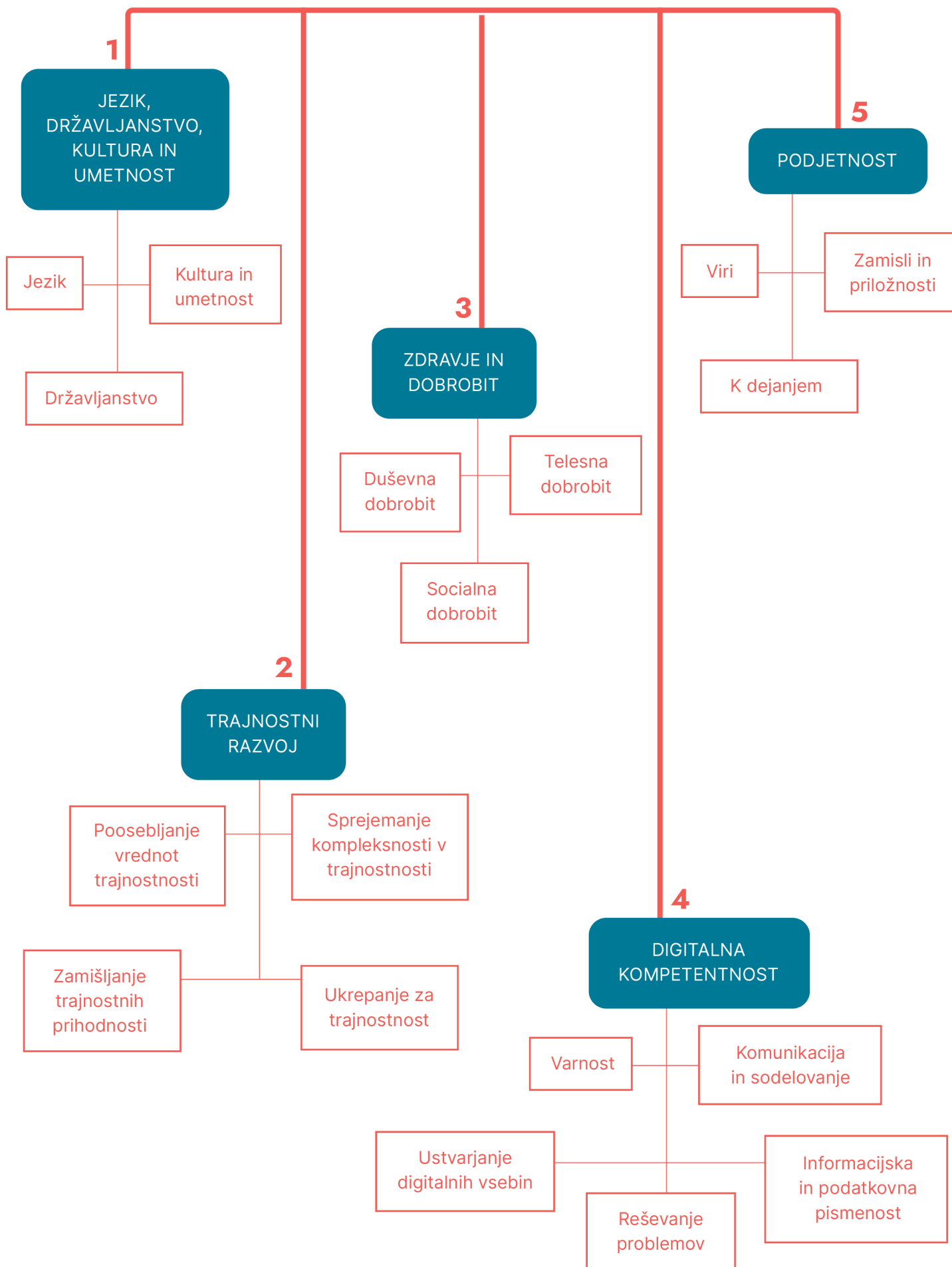
TERMINI

○ dediščina ○ recepcija ○ termin ○ terminologija ○ tujka ○ izposojenka

PRILOGE



KLJUČNI CILJI PO PODROČJIH SKUPNIH CILJEV



1 /// JEZIK, DRŽAVLJANSTVO, KULTURA IN UMETNOST



SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

1.1 JEZIK

1.1.1 Strokovna besedila	1.1.1.1 Pri posameznih predmetih razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah (referat, plakat, povzetek, opis, pogovor itd.).
1.1.2 Strokovni jezik	1.1.2.1 Se zaveda, da je učenje vsebine posameznega predmeta hkrati tudi spoznavanje njegove strokovne terminologije; torej učenje jezika na ravni poimenovanj za posamezne pojme in na ravni logičnih povezav. 1.1.2.2 Se izraža z ustrezno terminologijo predmeta in skrbi za ustrezno govorno ter pisno raven svojega strokovnega jezika.
1.1.3 Univerzalni opis jezika kot sistema	(pri vseh predmetih:) 1.1.3.1 Se zaveda podobnosti ter razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi gradiv v tujih jezikih, pri uporabi prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani itd. (pri vseh jezikovnih predmetih:) 1.1.3.2 Se zaveda, da različne jezike lahko opisujemo na podoben način; pri pouku tujih jezikov zato uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika, in obratno: zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi.
1.1.4 Razumevanje pomena branja	1.1.4.1 Pri vseh predmetih redno bere, izbira raznolika bralna gradiva, jih razume, poglobljeno analizira in kritično vrednoti.
1.1.5 Jezik in nenasilna komunikacija	1.1.5.1 Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo.

1.2 DRŽAVLJANSTVO

1.2.1 Poznavanje in privzemanje človekovih pravic ter dolžnosti kot temeljnih vrednot in osnov državljanske etike	1.2.1.1 Pozna, razume in sprejema človekove pravice kot skupni evropski in ustavno določeni okvir skupnih vrednot ter etike. 1.2.1.2 Razume, da so človekove pravice univerzalne in nepogojene, da uveljavljajo vrednote svobode in enakosti. 1.2.1.3 Razume in sprejema, da je obstoj pravic pogojen s spoštovanjem individualne dolžnosti do enake pravice drugega. 1.2.1.4 Razume in sprejema, da je dolžnost do enake pravice drugega dolžnost zaradi dolžnosti (ne le pravica zaradi individualnega interesa). 1.2.1.5 Razume in sprejema človekove pravice in dolžnosti kot osnovno, vsem državljanom skupno etiko (moralo), ki uveljavlja vrednote spoštovanja človekovega dostojanstva, pravičnosti, resnice, zakona, lastnine, nediskriminacije in strpnosti.
1.2.2 Etična refleksija	1.2.2.1 Spozna, da obstajajo moralna vprašanja, pri katerih ni vnaprej danih od vseh sprejetih odgovorov. 1.2.2.2 Razvija občutljivost za moralna vprašanja ter sposobnost, da o njih razmišlja skupaj z drugimi.
1.2.3 Sodelovanje z drugimi v skupnosti in za skupnost	1.2.3.1 Z namenom uresničevanja skupnega dobrega sodeluje z drugimi ter podaja in uresničuje predloge, ki kakovostno spreminjajo skupnosti. 1.2.3.2 Prek lastnega delovanja ozavešča pomen skrbi za demokratično skupnost ter krepi zavedanje o pomenu pripadnosti skupnosti za lastnodobrobit in dobrobit drugih.
1.2.4 Aktivno državljanstvo in politična angažiranost	1.2.4.1 Ob zavedanju pozitivnega pomena politike kot skupnega reševanja izzivov in skrbi za dobrobit vseh, pa tudi iskanja kompromisov in preseganja konfliktov, pozna raznolike oblike demokratičnega političnega angažiranja in se vključuje v politične procese, ki vplivajo na življenja ljudi.
1.2.5 Znanje za kritično mišljenje, za aktivno državljansko držo	1.2.5.1 Uporabi znanja vsakega predmetnega področja za kritično in aktivno državljansko držo.

1.3 KULTURA IN UMETNOST

1.3.1 Sprejemanje, doživljanje in vrednotenje kulture in umetnosti	1.3.1.1 Intuitivno ali zavestno (individualno in v skupini) vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje in procesov ustvarjanja ter ob tem prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega. itd.).
1.3.2 Raziskovanje in spoznavanje kulture ter umetnosti	1.3.2.1 Raziskuje in spozna kulturo, umetnost, umetniške zvrsti ter njihova izrazna sredstva v zgodovinskem in kulturnem kontekstu.
1.3.3 Izražanje v umetnosti in z umetnostjo	1.3.3.1 Je radoveden in raziskuje materiale in umetniške jezike, se z njimi izraža, razvija domišljijo ter pogloblja in širi znanje tudi na neumetniških področjih.
1.3.4 Uživanje v ustvarjalnem procesu ter dosežkih kulture in umetnosti	1.3.4.1 Uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih. 1.3.4.2 V varnem, odprtem in spodbudnem učnem okolju svobodno izraža želje in udejanja ustvarjalne ideje.
1.3.5 Živi kulturo in umetnost	1.3.5.1 Živi kulturo in umetnost kot vrednoto v domačem in šolskem okolju ter prispeva k razvoju šole kot kulturnega središča in njenemu povezovanju s kulturnim in z družbenim okoljem.

2 /// TRAJNOSTNI RAZVOJ



SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

2.1 POOSEBLJANJE VREDNOT TRAJNOSTNOSTI

2.1.1 Vrednotenje trajnostnosti	2.1.1.1 Kritično oceni povezanost lastnih vrednot in vrednot družbe s trajnostnostjo glede na svoje trenutne zmožnosti ter družben položaj.
2.1.2 Podpiranje pravičnosti	2.1.2.1 Pri svojem delovanju upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja.
2.1.3 Promoviranje narave	2.1.3.1 Odgovoren odnos do naravnih sistemov gradi na razumevanju njihove kompleksnosti in razmerij med naravnimi ter družbenimi sistemi.

2.2 SPREJEMANJE KOMPLEKSNOSTI V TRAJNOSTNOSTI

2.2.1 Sistemsko mišljenje	2.2.1.1 K izbranemu problemu pristopa celostno, pri čemer upošteva povezanost okoljskega, gospodarskega in družbenega vidika. 2.2.1.2 Presoja kratkoročne in dolgoročne vplive delovanja posameznika in družbenih skupin v družbi, družbe na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.2.2 Kritično mišljenje	2.2.2.1 Kritično presoja informacije, poglede in potrebe o trajnostnem razvoju z vidika naravnega okolja, živih bitij in družbe, pri čemer upošteva različne poglede, pogoje z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem.
2.2.3 Formuliranje problema	2.2.3.1 Pri opredelitvi problema upošteva značilnosti problema – (ne)jasnost, (ne)opredeljenost, (ne)določljivost problema – in lastnosti reševanja – (ne)definirane, (ne)sistemske rešitve – ter vpletenost deležnikov.

2.3 ZAMIŠLJANJE TRAJNOSTNIH PRIHODNOSTI

2.3.1 Pismenost za prihodnost	2.3.1.1 Na podlagi znanja, znanstvenih dognanj in vrednot trajnostnosti razume ter vrednoti možne, verjetne in želene trajnostne prihodnosti (scenarije). 2.3.1.2 Presoja dejanja, ki so potrebna za doseganje želene trajnostne prihodnosti.
2.3.2 Prilagodljivost	2.3.2.1 V prizadevanju za trajnostno prihodnost tvega in se kljub negotovostim prilagaja ter sprejema trajnostne odločitve za svoja dejanja.
2.3.3 Raziskovalno mišljenje	2.3.3.1 Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov/-atik trajnostnosti uporablja in povezuje znanja in metode različnih znanstvenih disciplin ter predlaga ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve.

2.4 UKREPANJE ZA TRAJNOSTNOST

2.4.1 Politična angažiranost	2.4.1.1 Ob upoštevanju demokratičnih načel kritično vrednoti politike z vidika trajnostnosti ter sodeluje pri oblikovanju trajnostnih politik in prakse na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.4.2 Kolektivno ukrepanje	2.4.2.1 Pri prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost upošteva demokratična načela in aktivno ter angažirano (konstruktivno) sodeluje z drugimi.
2.4.3 Individualna iniciativa	2.4.3.1 Se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni, kolektivni ter politični ravni.



3.1 DUŠEVNA DOBROBIT

3.1.1 Samozavedanje	3.1.1.1 Zaznava in prepoznavna lastno doživljanje (telesne občutke, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) ter lastno vedenje. 3.1.1.2 Skozi izkušnje razume povezanost različnih vidikov lastnega doživljanja (telesni občutki, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) v specifičnih situacijah (npr. ob doživljanju uspeha in neuspeha v učnih in socialnih situacijah).
3.1.2 Samouravnavanje	3.1.2.1 Uravnava lastno doživljanje in vedenje (npr. v stresnih učnih in socialnih situacijah). 3.1.2.2 Razvija samozaupanje in samospoštovanje. 3.1.2.3 Se učinkovito spoprijema z negotovostjo in kompleksnostjo. 3.1.2.4 Učinkovito upravlja, organizira čas učenja in prosti čas.
3.1.3 Postavljanje ciljev	3.1.3.1 Prepoznavna lastne interese, lastnosti, močna in šibka področja ter v skladu z njimi načrtuje kratkoročne in dolgoročne cilje (vezane na duševno, telesno, socialno in učno področje). 3.1.3.2 Spremlja doseganje in spreminjanje načrtovanih ciljev. 3.1.3.3 Razvija zavzetost in vztrajnost ter krepi zmožnosti odložitve nagrade.
3.1.4 Prožen način razmišljanja	3.1.4.1 Razvija osebno prožnost, razvojno miselno naravnost, radovednost, optimizem in ustvarjalnost. 3.1.4.2 Učinkovito se spoprijema s problemskimi situacijami, ki zahtevajo proaktivno miselno naravnost.
3.1.5 Odgovornost in avtonomija	3.1.5.1 Krepi odgovornost, avtonomijo in skrbi za osebno integriteto.

3.2 TELESNA DOBROBIT

3.2.1 Gibanje in sedenje	3.2.1.1 Razume pomen vsakodnevnega gibanja za zdravje in dobro počutje. 3.2.1.2 Razvija pozitiven odnos do gibanja. 3.2.1.3 Vključuje se v različne gibalne dejavnosti, tudi tiste, ki razbremenijo naporen vsakdan. 3.2.1.4 Razume škodljivosti dolgotrajnega sedenja, razvija navade za prekinitev in zmanjšanje sedenja.
3.2.2 Prehrana in prehranjevanje	3.2.2.1 Razume pomen uravnotežene prehrane. 3.2.2.2 Razvija navade zdravega prehranjevanja. 3.2.2.3 Oblikuje pozitiven odnos do hrane in prehranjevanja.
3.2.3 Sprostitev in počitek	3.2.3.1 Razume pomen počitka in sprostitve po miselnem ali telesnem naporu. 3.2.3.2 Spozna različne tehnike sproščanja in uporablja tiste, ki mu najbolj koristijo. 3.2.3.3 Razume pomen dobrih spalnih navad za učinkovito telesno in miselno delovanje ter ravnanje.
3.2.4 Varnost	3.2.4.1 Spozna različne zaščitne ukrepe za ohranjanje zdravja. 3.2.4.2 Ravna varno in odgovorno, pri čemer skrbi za ohranjanje zdravja sebe in drugih.
3.2.5 Preventiva pred različnimi oblikami zasvojenosti	3.2.5.1 Usvaja znanje o oblikah in stopnjah zasvojenosti ter o strategijah, kako se jim izogniti oz. jih preprečiti z zdravim življenjskim slogom.

3.3 SOCIALNA DOBROBIT

3.3.1 Socialno zavedanje in zavedanje raznolikosti	3.3.1.1 Ozavešča lastno doživljanje in vedenje v odnosih z drugimi. 3.3.1.2 Zaveda se in prepoznavna raznolikosti v ožjem (oddelek, vrstniki, družina) in širšem okolju (šola, lokalna skupnost, družba).
3.3.2 Komunikacijske spretnosti	3.3.2.1 Razvija spretnosti aktivnega poslušanja, asertivne komunikacije, izražanja interesa in skrbi za druge.
3.3.3 Sodelovanje in reševanje konfliktov	3.3.3.1 Konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih. 3.3.3.2 Krepi sodelovalne veščine, spretnosti vzpostavljanja in vzdrževanja kakovostnih odnosov v oddelku, družini, šoli, širši skupnosti, temelječih na spoštljivem in asertivnem komuniciranju ter enakopravnosti.
3.3.4 Empatija	3.3.4.1 Krepi zmožnosti razumevanja in prevzemanja perspektive drugega. 3.3.4.2 Prepoznavna meje med doživljanjem sebe in drugega. 3.3.4.3 Uravnava lastno vedenje v odnosih, upoštevajoč več perspektiv hkrati.
3.3.5 Prosocialno vedenje	3.3.5.1 Krepi prepoznavanje in zavedanje potrebe po nudenju pomoči drugim. 3.3.5.2 Prepoznavna lastne potrebe po pomoči in strategije iskanja pomoči. 3.3.5.3 Krepi družbeno odgovornost.

4 /// DIGITALNA KOMPETENTNOST



SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

4.1 INFORMACIJSKA IN PODATKOVNA PISMENOST

4.1.1 Brskanje, iskanje in filtriranje podatkov, informacij ter digitalnih vsebin	4.1.1.1 Izraža informacijske potrebe, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja.
4.1.2 Vrednotenje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.2.1 Analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin.
4.1.3 Upravljanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.3.1 Podatke zbira, obdeluje, prikazuje in shranjuje na najustreznejša mesta (trdi disk, oblak, USB itd.) tako, da jih zna kasneje tudi najti.

4.2 KOMUNIKACIJA IN SODELOVANJE

4.2.1 Interakcija z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.1.1 Sporazumeva se z uporabo različnih digitalnih tehnologij in razume ustrezna sredstva komunikacije v danih okoliščinah.
4.2.2 Deljenje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.2.1 Deli podatke, informacije in digitalne vsebine z drugimi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij. Deluje v vlogi posrednika in je seznanjen s praksami navajanja virov ter avtorstva.
4.2.3 Državlansko udejstvovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.3.1 Išče in uporablja portale za udejstvovanje v družbi. Poišče skupine, ki zastopajo njegove interese, s pomočjo katerih lahko aktivno daje predloge za spremembe.
4.2.4 Sodelovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.4.1 Z digitalnimi orodji soustvarja skupno vsebino in se zavzema za krepitev sodelovanja med člani.
4.2.5 Spletni bonton	4.2.5.1 Pri uporabi digitalnih tehnologij in omrežij prilagaja svoje vedenje pričakovanjem ter pravilom, ki veljajo v določeni skupini.
4.2.6 Upravljanje digitalne identitete	4.2.6.1 Ustvari eno ali več digitalnih identitet in z njimi upravlja, skrbi za varovanje lastnega ugleda ter za ravnanje s podatki, ki nastanejo z uporabo številnih digitalnih orodij in storitev v različnih digitalnih okoljih.

4.3 USTVARJANJE DIGITALNIH VSEBIN

4.3.1 Razvoj digitalnih vsebin	4.3.1.1 Ustvarja in ureja digitalne vsebine v različnih formatih.
4.3.2 Umeščanje in poustvarjanje digitalnih vsebin	4.3.2.1 Digitalne vsebine obogati z dodajanjem slik, glasbe, videoposnetkov, vizualnih efektov idr.
4.3.3 Avtorske pravice in licence	4.3.3.1 Pozna licence in avtorske pravice. Spoštuje pravice avtorjev in jih ustrezno citira.
4.3.4 Programiranje	4.3.4.1 Zna ustvariti algoritem za rešitev enostavnega problema. Zna odpraviti preproste napake v programu.

4.4 VARNOST

4.4.1 Varovanje naprav	4.4.1.1 Deluje samozaščitno; svoje naprave zaščiti z ustreznimi gesli, programsko opremo in varnim ravnanjem, jih ne pušča brez nadzora v javnih prostorih idr.
4.4.2 Varovanje osebnih podatkov in zasebnosti	4.4.2.1 Varuje osebne podatke in podatke drugih ter prepoznava zaupanja vredne ponudnike digitalnih storitev.
4.4.3 Varovanje zdravja in dobrobiti	4.4.3.1 Digitalno tehnologijo uporablja uravnoteženo, skrbi za dobro telesno in duševno dobrobit ter se izogiba negativnim vplivom digitalnih medijev.
4.4.4 Varovanje okolja	4.4.4.1 Zaveda se vplivov digitalnih tehnologij in njihove uporabe na okolje.

4.5 REŠEVANJE PROBLEMOV

4.5.1 Reševanje tehničnih težav	4.5.1.1 Prepozna tehnične težave pri delu z napravami ali digitalnimi okolji ter jih rešuje.
4.5.2 Prepoznavanje potreb in opredelitev tehnoloških odzivov	4.5.2.1 Prepoznava in ocenjuje potrebe, izbira ter uporablja digitalna orodja in jih prilagaja lastnim potrebam.
4.5.3 Ustvarjalna uporaba digitalne tehnologije	4.5.3.1 S pomočjo digitalne tehnologije ustvarja rešitve in novosti v postopkih ter izdelkih.
4.5.4 Prepoznavanje vrzeli v digitalnih kompetencah	4.5.4.1 Prepozna vrzeli v svojih digitalnih kompetencah, jih po potrebi izboljšuje in dopolnjuje ter pri tem podpira tudi druge.

**5.1 ZAMISLI IN PRILOŽNOSTI**

5.1.1 Odkrivanje priložnosti	5.1.1.1 Prepoznava avtentične izzive kot priložnosti za ustvarjanje vrednost zase in za druge.
5.1.2 Ustvarjalnost in inovativnost	5.1.2.1 Pri reševanju izzivov na ustvarjalen način uporablja znanje in izkušnje za ustvarjanju boljših rešitev. 5.1.2.2 Pripravi nabor možnih rešitev izziva, pri čemer stremi k oblikovanju vrednosti za druge.
5.1.3 Vizija	5.1.3.1 Oblikuje vizijo prihodnosti, ki vključuje odgovore na vprašanja, kaj namerava početi v prihodnosti, kakšen želi postati in kakšno skupnost želi sooblikovati.
5.1.4 Vrednotenje zamisli	5.1.4.1 Vrednoti rešitve ob upoštevanju kriterijev po načelu ustvarjanja dobrobiti za druge in izbere ustrezno rešitev.
5.1.5 Etično in trajnostno razmišljanje	5.1.5.1 Prepozna in ovrednoti vpliv svojih odločitev ter ravnanj na skupnost in okolje.

5.2 VIRI

5.2.1 Samozavedanje in samoučinkovitost	5.2.1.1 Prepozna svoje želje, močna in šibka področja ter zaupa, da lahko pozitivno vpliva na ljudi in situacije.
5.2.2 Motiviranost in vztrajnost	5.2.2.1 Je pozitivno naravnani, samozavesten in osredotočen na proces reševanja izziva. 5.2.2.2 Vztraja pri opravljanju kompleksnejših nalog.
5.2.3 Vključevanje virov	5.2.3.1 Pridobi podatke in sredstva (materialna, nematerialna in digitalna), potrebne za prehod od zamisli k dejanjem, s katerimi odgovorno in učinkovito upravlja, pri čemer upošteva učinkovito izrabo lastnega časa in finančnih sredstev.
5.2.4 Vključevanje človeških virov	5.2.4.1 Spodbuja in motivira druge pri reševanju skupnih nalog. 5.2.4.2 Poišče ustrezno pomoč posameznika (npr. vrstnika, učitelja, strokovnjak itd.) ali strokovne skupnosti. 5.2.4.3 Razvije spretnosti za učinkovito komunikacijo, pogajanje, vodenje, ki so potrebne za doseganje rezultatov.
5.2.5 Finančna pismenost	5.2.5.1 V različnih življenjskih situacijah prepozna in rešuje finančne izzive (viri finančnih sredstev, skrb za denar, poslovanje npr. z banko, zavarovalnico ter drugimi finančnimi institucijami, ocena potrebnih sredstev, tveganj in odločitev o zadolževanju ter naložbi, varčevanju). 5.2.5.2 Sprejema odgovorne finančne odločitve za doseganje blaginje (osebne in za skupnost). 5.2.5.3 Pridobiva ustrezno znanje na področju finančne pismenosti za kakovostno vsakdanje in poklicno življenje.

5.3 K DEJANJEM

5.3.1 Prevzemanje pobude	5.3.1.1 Spodbuja in sodeluje pri reševanju izzivov, pri čemer prevzema individualno in skupinsko odgovornost.
5.3.2 Načrtovanje in upravljanje	5.3.2.1 V procesu reševanja problemov si zastavlja kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje, opredeli prednostne naloge in pripravi načrt. 5.3.2.2 Prilagaja se nepredvidnim spremembam.
5.3.3 Obvladovanje negotovosti, dvoumnosti in tveganja	5.3.3.1 Na nepredvidene situacije se odziva s pozitivno naravnanoostjo in ciljem, da jih uspešno razreši. 5.3.3.2 Pri odločitvah primerja in analizira različne informacije, da zmanjša negotovost, dvoumnost in tveganja.
5.3.4 Sodelovanje	5.3.4.1 Sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami. 5.3.4.2 Morebitne spore rešuje na konstruktiven način in po potrebi sklepa kompromise.
5.3.5 Izkusveno učenje	5.3.5.1 Z reševanjem izzivov pridobiva nove izkušnje in jih upošteva pri sprejemanju nadaljnjih odločitev. 5.3.5.2 Presoja uspešnost doseganja zastavljenih ciljev in pri tem prepozna priložnosti za nadaljnje učenje. 5.3.5.3 Prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah. 5.3.5.4 Povratne informacije uporabi za nadaljnji razvoj podjetnostne kompetence.